

УДК 378.663(477-25):636.084(091)

**ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ КАФЕДРИ ГОДІВЛІ
ТВАРИН ТА ТЕХНОЛОГІЇ КОРМІВ ІМ. П.Д. ПШЕНИЧНОГО НУБІП
УКРАЇНИ***М.А. Поливач*

Національний університет біоресурсів та природокористування України

У статті показано процес становлення та розвитку сучасної кафедри годівлі тварин та технології кормів ім. П.Д. Пшеничного НУБіП України, яка бере свій початок із сільськогосподарського відділення КПІ. Також відзначено вплив П. Д. Пшеничного на розвиток зоотехнічної школи та показано його наукові здобутки під час керівництва кафедрою у складі Української сільськогосподарської академії (сучасний НУБіП України); лабораторні дослідження; ставлення до виховання підростаючого наукового покоління; загальні наукові здобутки академіка.

Окрім того, проаналізовано та узагальнено науковий розвиток сучасної кафедри годівлі тварин та технології кормів ім. П.Д. Пшеничного НУБіП України. Наведено перелік ініціативних тем, які на даний час виконуються на кафедрі.

Ключові слова: *П.Д. Пшеничний, НУБіП України, годівля, зоотехнія, кафедра годівлі тварин та технології кормів.*

Тваринництво має велике народногосподарське значення. Воно являє собою джерело забезпечення населення такими важливими продуктами харчування як м'ясо, молоко, яйця, а також дає для промисловості вов-

ну, шкіру, смушок та іншу сировину. Воно тісно пов'язане з іншими галузями сільського господарства.

З часів одомашнення тварин люди замислювалися над харчуванням своїх вихованців та вчилися методом проб та помилок підбирати найкращі харчі для повноцінного розвитку тварини. Зараз для годівлі тварин використовують не тільки спеціально вирощені рослинні корми, а й різноманітні відходи зернового господарства, технічних і баштанних культур, овочівництва тощо [15]. Правильна годівля тварин – це основа підвищення їхньої продуктивності та зниження собівартості продукції. Годівля повинна враховувати не тільки властивості корму, а й фізіологічні основи його перетравлення і засвоєння твариною [16], саме цими проблемами і займається наука – зоотехнія.

Успіхи в зоотехнії у Росії зв'язані з розвитком тваринництва. У XVIII - поч. XIX ст. були створені спеціалізовані молочні породи великої рогатої худоби, шерстні для м'яса породи овець, скороспілі породи свиней, нові породи витривалих коней (орловська рисиста та ін.), яйценосні і м'ясні породи курей, покращувалися раніше створені породи тварин.

У др. пол. XIX – поч. XX ст., з'являються ґрунтовні роботи по зо-

отехнії російських учених: М.П. Чирвинського, П.М. Кулешова, М.І. Прідорогіна, Є.А. Богданова, М.Ф. Іванова, А.О. Малігонова та ін., що заклали основи сучасної зоотехнічної науки [5].

Метою даної статті є висвітлення маловідомих сторінок становлення та діяльності сучасної кафедри годівлі тварин та технології кормів ім. П.Д. Пшеничного; показ ролі академіка П.Д. Пшеничного, як талановитого організатора, науковця та педагога; ознайомлення із внеском кафедри у підготовку професійних кадрів, коротко вказати на її досягнення в сьогоденні.

Основний матеріал. Задля якісного ведення сільського господарства на українських землях потрібна була значна кількість кваліфікованих кадрів. Основним джерелом насичення держави кваліфікованими кадрами базових галузей сільського господарства є створення якісних освітніх вищих навчальних закладів. Таким вищим навчальним закладом у Києві став відкритий у 1898 р. КПІ, який складався з чотирьох факультетів: хімічного, механічного, інженерного і агрономічного (або сільськогосподарського) [14, с. 3]. З останнього – сільськогосподарського факультету – і почалася історія розвитку зоотехнічної науки в Києві та початкові умови для становлення сучасної кафедри годівлі тварин та технології кормів ім. П.Д. Пшеничного в Національному університеті біоресурсів і природокористування України (НУБіП України).

Першим деканом сільськогосподарського відділення Київського

політехнічного інституту був професором, відомий зоотехнік Микола Петрович Чирвинський (1848–1920), який заступив на свою посаду в серпні 1898 р. Саме завдяки його старанням були організовані й добре обладнані лабораторії, кабінети, музей, що включав 120 експонатів, різні колекції та сразковий на той час скотний двір.

Наукова діяльність М.П. Чирвинського відзначалася різнобічністю, проте найбільшу увагу він приділяв вивченню процесів росту і розвитку тварин за різних умов годівлі та утримання. Результати багаторічних досліджень вченого були узагальнені у книзі «Развитие костяка у овец при нормальных условиях, при недостаточном питании и после кастрации самцов в раннем возрасте» (1909 р.). Окрім того, були опубліковані фундаментальні експериментальні дослідження впливу годівлі на розвиток кістяка свиней, виконані М.П. Чирвинським під час роботи в Україні, опублікували їх після його смерті у 1926 р. під назвою «К вопросу о развитии костяка у свиней при нормальных условиях, при недостаточном питании и после кастрации самцов в раннем возрасте». У роботі «Об образовании жира в животом организме» (1883 р.) Микола Петрович вперше експериментально довів значення вуглеводів у синтезі жиру в організмі тварин. Його дослідження з питань жирутворення, росту і розвитку тварин під впливом умов годівлі знайшли визнання у світовій науці.

На кафедрі загальної зоотехнії у той час працювали також відомі вчені серед них: П.О. Широких (1900–1912

рр.) та І.В. Бельговський (1903–1914 рр.) [3, с. 124–125]. У подальшому, коли І.В. Бельговський почне викладати в Харківському зоотехнічному інституті на кафедрі технології кормів і годівлі тварин, то він разом зі своїм учнем П.Д. Пшеничним, створить наукову школу годівлі сільськогосподарських тварин – школа «Бельговського-Пшеничного».

Після того, як М.П. Чирвинський 30 липня 1904 р. відмовився від посади декана сільськогосподарського факультету, його місце посів професор Камілл Гаврилович Шіндлер [1, с. 25], який у сфері своєї діяльності також справив помітний вплив на розвиток зоотехнії та кафедри у навчальному закладі.

Професор Камілл Гаврилович Шіндлер (1869–1940) на високий для того часу рівень поставив справу вивчення сільськогосподарських машин і знарядь та їхнього дослідного випробування.

У 1900 р. при Київському політехнічному інституті була створена станція випробувань землеробських машин і знарядь. Вона надавала можливість вихованцям інституту знайомитись з існуючими типами і конструкціями сільськогосподарських машин і знарядь, безпосередньо спостерігаючи їх у роботі, а також вивчити методи і техніку їх дослідження. Київське міське управління задля розвитку дослідних установ пожертвувало КПІ ділянку землі в розмірі близько 30 десятин [6].

Окрім того, К.Г. Шіндлер опублікував багато праць, що мають наукове і практичне значення. До них

належать такі, як: «Плуги оборотні і багатокорпусні», «Нарис розвитку парової оранки», «Коток Кембеля», «Дискові культиватори», «Американські молотарки», «Колосожатки – Хедер» та ін.

У подальші роки – з 1915 р. кафедрі загальної зоотехнії тимчасово очолював професор спеціальної зоотехнії В.П. Устьянцев, а з кінця 1916 до 1920 рр. – професор І.П. Марков [3, с. 125].

В.П. Устьянцев (1875–1935) – відомий в історії зоотехнічної науки як автор багатьох оригінальних досліджень із зоотехнії та літературних праць з годівлі сільськогосподарських тварин, один із перших вчених з вивчення загального та мінерального обміну речовин у сільськогосподарських тварин, організатор та керівник у галузі тваринництва, талановитий професор і педагог вищої сільськогосподарської школи та громадський діяч.

Працюючи все життя на науковій ниві, вчений залишив по собі вагомий багаж знань, які перелив в монографії, посібники, статті. Серед них: «Кормление сельскохозяйственных животных: краткий конспект лекций, прочитанных на высших курсах для специалистов по животноводству» (1923), «Опыты по выпасу молочных коров на вике с овсом. Опыты силосования свекловичной ботвы и кормления ею молочных коров» (1924), «Загальна зоотехнія» (1926), «Досліди з силосуванням бурякової гички та годівлею нею молочних корів» (1928), «Матеріали обслідування білоголової колонійської раси вели-

кої рогатої худоби» у співавторстві з О.К. Филиповським, З.М. Биком, Б.Л. Бломквістом (1929), «Кормление сельскохозяйственных животных» (1933 р.) та ін.

У 1915–1917 рр. в зв'язку з подіями Першої світової війни, КПІ, як і ряд інших вузів, не функціонував. Навчання у вузі відновилося у 1918 р. Станом на 1 червня, на сільськогосподарському відділенні навчалося 297 студентів, закінчили – 15, вибуло 122 (із них 112 – через неможливість платити за навчання). Восени 1918 р. було прийнято 132 студента назад, і ще 214 осіб – вільні слухачі.

За перші повоєнні роки і в період громадянської війни, незважаючи на політичні зміни в Україні, КПІ залишався вищою школою старого типу. Як і чимало інших вищих навчальних закладів, він зберігав сталу структуру: в інституті функціонували чотири факультети – механічний, інженерний, хімічний і агрономічний, а влітку 1918 р. було створено електротехнічний факультет.

Заняття в інституті продовжувались до листопада 1918 р. За розпорядженням Директорії – інститут, як і інші вузи, де викладання проводилось російською мовою, було закрито. Навчання відновилося на короткий час з січня-лютого до серпня 1919 р. Після остаточного встановлення радянської влади на Україні, декретом радянського уряду наприкінці січня 1919 р. усі вузи України підпорядковувалися Наркомосу республіки і бралися на утримання держави [7].

В той час, головою правління ради сільськогосподарського факуль-

тету у 1918–1920 рр. був відомий проф. В.В. Колкунов, заступником – проф. П.Є. Вотчал, деканом – шанований у наукових колах проф. зоології М.Ф. Кашенко.

Микола Феофанович Кашенко (1855–1935) – біолог, ембріолог, селекціонер, один із перших українських академіків, доктор медицини та зоології, засновник акліматизаційних садів у Томську та Києві. 1913–1935 рр. був директором акліматизаційного саду АН Української РСР в Києві [9]. Разом з вченим В.О. Караваєвим створив зоологічний музей ВУАН у Києві і був першим його директором (1919–1926) [8].

Основні праці в області ембріології (показав, що мезенхіма утворюється не лише з мезодерми, але і з ектодерми – ектомезенхіма) і патології, ембріології людини. До них належать також дослідження сибірської фауни, особливо ссавців, і роботи по акліматизації плодових та інших рослин в умовах Сибіру і України [9].

Нові наукові відкриття зробив М.Ф. Кашенко в Томському університеті, який нещодавно відкрився. У 1888 р. він був призначений на посаду першого професора зоології і порівняльної анатомії медичного факультету цього вузу. Перші роки роботи в Томську молодий професор присвятив розробці ембріональних питань і тому його основні наукові праці присвячені ембріології хребетних тварин і мікроскопічній техніці. З його іменем пов'язане зародження патологічної ембріології, пріоритет вітчизняної науки з мікроскопічного вивчення раннього патологічного онтогенезу

людини. І все ж захоплення ембріологічними дослідженнями тривало недовго. Вчений різко змінює свій науковий інтерес у бік класичних зоологічних досліджень – його зацікавила систематична зоологія і особливо її гілка – теріологія (наука про ссавців). Він вивчає нові види тварин та їх географічне поширення, створює в Томську зоологічний музей.

Наукова спадщина вченого величезна, однак досі вона належним чином не оцінена. Відкриття М.Ф. Кащенко мають світове значення. Так, він вважається сьогодні піонером у мікроскопічних дослідженнях патологічних плідних яєць людини. Для порівняльної анатомії та ембріології мають важливий інтерес дослідження Кащенко розвитку пальців у людського зародка (1884). У своїй дисертації «Епітелій людського хоріону і його роль в гістогенезі зародку» М.Ф. Кащенко описав двошарову структуру стінки зародка і довів спільне походження обох шарів, торкнувся при цьому питання про можливість утворення залишкових клітин з епітелію зародку. Цим учений вніс ясність у мало вивчене в той час питання про плаценту [17].

Подальша доля кафедри загальної зоотехнії пов'язана з кількома окремо створеними від КПІ вузами. Це – Київський ветеринарно-зоотехнічний інститут (КВЗІ) з двома факультетами: ветеринарним та зоотехнічним (створений у 1921 р.), який у 1930 р. розділився на два самостійні інститути – ветеринарний та зоотехнічний; та Київський сільськогосподарський інститут ім. Х. Раковського (КСГІ), за-

снований 1922 р.

У період 1931–1935 рр. Київський ветеринарний інститут проводить по два набори студентів на рік і у передвоєний час стає одним із найбільших навчальних закладів цього профілю в колишньому СРСР. У роки Великої Вітчизняної війни з 1941 по 1944 рр. Київський ветеринарний інститут був евакуйований до м. Свердловська, де діяв як факультет у складі сільськогосподарського інституту [10]. Після звільнення Києва від німців, інститут повернувся до столиці і розмістився на вул. Тимофіївській.

Натомість, Зоотехнічний інститут у 1934 р. був переведений до Дніпропетровська і реорганізований у Дніпропетровський сільськогосподарський інститут з двома факультетами – агрономічним і зоотехнічним. Туди ж переїхали професори-зоотехніки: В.І. Упоров, Ф.О. Юрків, Н.Ф. Щербина, доцент М.О. Селех. Пізніше інститут перенесли до Кам'янця-Подільського.

Утворений на базі КПІ Київський сільськогосподарський інститут ім. Х. Раковського (КСГІ) був однофакультетним вузом з двома відділеннями – лісовим і зоотехнічним. Посаду декана зайняв професор С.Ф. Веселовський, якого невдовзі замінив доцент І.М. Щоголів [2, с. 38]. Саме в цьому вузі продовжив роботу зоотехнічний факультет КПІ. Згодом кафедрі зоотехнії було перейменовано на кафедру загального тваринництва, яку з 1934 р. по 1941 р. очолював професор Ф.О. Юрків [3, с. 125]. На жаль інформації про науковця практично не лишилося.

Після утворення Української сільськогосподарської академії в 1954 р. постало питання про об'єднання його з Київським ветеринарним інститутом. І лише 2 квітня 1957 р. відповідно до наказу міністра сільського господарства УРСР до УСГА приєднали Київський ветеринарний інститут [2, с. 109].

Після низки перетворень і розділень вузів та Другої світової війни лишу 1944 р. Постановою Ради Народних Комісарів УРСР від 1 квітня була відновлена діяльність інституту КСГІ (і КЛПІ) в м. Києві [18, с. 106] та розпочата реєвакуція професорсько-викладацького складу, обладнання та майна інституту.

Інститут розмістився в передмісті м. Києва – Голосієво, у своїх колишніх напівзруйнованих корпусах, які відновлювалися в процесі навчання силами професорсько-викладацького складу, обслуговуючого персоналу і студентів інституту.

В роки окупації кафедра загального тваринництва не працювала. І лише починаючи з 1944 р. вона відновила свою роботу в складі КСГІ.

У різні роки її очолювали В.А. Смоляр, Д.К. Міхновський, Ю.Г. Шматок, М.Д. Макаренко і професор М.М. Колесник. Провідними викладачами кафедри були Н.Д. Рознатовська і С.І. Чорний. У 1953 р. кафедра загального тваринництва була розділена на дві кафедри: спеціальної зоотехнії, завідувачем якої призначили доктора біологічних наук, професора М.М. Колесника і загальної зоотехнії, яку очолив доктор сільськогосподарських наук, професор П.Д. Пшенич-

ний [3, с. 125].

5 жовтня 1954 р. – науковець був призначений ректором Української ордену Червоного Прапора сільськогосподарської академії (чи Української сільськогосподарської академії (УСГА)), яка постановою Ради Міністрів СРСР № 1320 від 1 липня 1954 р., об'єднала в собі Київський сільськогосподарський і лісгосподарський інститути [4, арк. 26–27].

З відкриттям у 1957 р. зоотехнічного факультету при навчальній частині Української академії сільськогосподарських наук (УАСГН) на базі кафедр загальної зоотехнії та годівлі сільськогосподарських тварин колишнього Київського ветеринарного інституту було створено кафедру годівлі сільськогосподарських тварин, яку очолював П.Д. Пшеничний з 1957 р. до 1974 р. [19, с. 159].

У 1963 р. П.Д. Пшеничний організував при кафедрі лабораторію хімізації годівлі сільськогосподарських тварин, яка функціонувала до 1995 р. У різні роки її очолювали: П.Д. Пшеничний, А.М. Жадан, І.І. Ібатуллін.

Співробітники кафедри й лабораторії хімізації годівлі сільськогосподарських тварин тривалий час досліджували хімічний склад і поживність кормів зони Полісся та Лісостепу України, ефективність використання в годівлі тварин кормів і кормових добавок, виготовлених з відходів переробки сільськогосподарської сировини.

Так, у багатьох дослідках вивчалися продуктивність і відтворна здатність корів, вирощених на обмежених даванках молочних кормів, ранне

відлучення поросят від свиноматок та його вплив на обмін речовин, відтворні й забійні якості свиней, питання мінерального і вітамінного живлення сільськогосподарських тварин тощо [3, с. 128–129].

У 1974 р. зоотехнічний факультет було перейменовано на зооінженерний факультет, а з 2004 р. – факультет технології виробництва і переробки продукції тваринництва [13]. В роки незалежності України, наказом від 30 березня 2001 р. по НУБіП України було перейменовано кафедру «Годівлі сільськогосподарських тварин і технології кормів» на «Годівлі сільськогосподарських тварин і технології кормів ім. П.Д. Пшеничного».

В різні роки зоотехнічний факультет очолювали професори М.А. Кравченко (1957–1958), К.Б. Свечин (1958–1960), М.М. Колесник (1960–1964), доценти А.М. Жадан (1964–1966), М.Д. Мосолов (1966–1970), професори М.С. Борщ (1970–1973), Г.Т. Кліценко (1973–1981), доцент А.І. Вертійчук (1981–1986), професори Б.М. Гопка (1986–1997), М.О. Захаренко (1997–2001), доцент Ю.В. Засуха (2001–2005), доцент М.Ю. Сичов (2005–2012), з 2012 р. – доцент М.В. Себа [11].

Колективом кафедри, впродовж багатьох років за керівництва засновника наукової школи – професора П.Д. Пшеничного, розроблялися питання спрямованого вирощування та стимуляції функцій живлення у молодняку сільськогосподарських тварин, вікової мінливості господарсько-корисних ознак під дією різного рівня годівлі тварин тощо.

За час існування кафедри її співробітниками підготовлено: 26 докторів і 183 кандидати наук, з яких 19 для зарубіжних країн. Захистили дисертації і пройшли стажування на кафедрі громадяни Росії, Білорусі, Болгарії, Польщі, Німеччини, Югославії, В'єтнаму, Монголії, КНР, Сирії, Алжиру, Арабської Республіки Єгипет. На базі створеної у 1998 р. проблемної науково-дослідної лабораторії кормових добавок постійно проходять аспірантську підготовку 3–5 молодих науковців, які в майбутньому будуть працювати на кафедрі та у науковій лабораторії.

На кафедрі виконуються дві ініціативні теми: «Удосконалення способів підвищення ефективності поживних речовин у годівлі тварин» та «Розробка способів ефективного використання білкових кормів і добавок у годівлі жуйних тварин».

Науково-інноваційна діяльність кафедри у 2014 р. спрямована на розробку (спільно з відділенням зоотехнії НААН) національної концепції нормованого живлення тварин, проведення досліджень на основі сучасних принципів нормованої годівлі тварин, способів оцінки забезпеченості організму тварин поживними речовинами, концепції управління годівлею та забезпечення вимог безпеки кормів, підготовку навчальної та методичної літератури з актуальних проблем годівлі тварин та технології кормів відповідно до світових вимог.

Консультативна діяльність у ВП НУБіП України спрямовуватиметься на активізацію роботи з точки зору забезпечення наукового супроводу

питань заготівлі кормів (погодження об'ємів заготівлі кормів та контролювання технологічного процесу їх заготівлі) та нормованої годівлі тварин (встановлення норм годівлі, розробка стандартних раціонів, аналіз повноцінності годівлі) [12].

Висновки. Підсумовуючи статтю, варто відзначити талант й невтомну працю постатей, які заклали основи української зоотехнічної науки. Вони стали взірцями для сучасних й прийдешніх поколінь. Серед таких професіоналів яскраво виділяється Пшеничний Павло Дмитрович – засновник та керівник протягом багатьох років кафедри годівлі сільськогосподарських тварин при УСГА. Його життєвий шлях – є яскравим прикладом самовідданого служіння своєму народові, взірцем вірності професійним обов'язкам. На разі функціонує наукова школа академіка, яка вдосконалює досягнення П.Д. Пшеничного та впроваджує в життя нові технології. Наукові досягнення Павла Дмитровича не втратили своєї актуальності, потребують подальшого вивчення і систематизації.

Література та джерела

1. Діденко В. В. Нарис історії Національного аграрного університету [Текст] : до сторіччя заснування / В. В. Діденко. – К. : Аграрна наука, 1998. – 175 с.

2. Діденко В. В. Нарис з історії Національного аграрного університету [Текст] / В. В. Діденко. – 2-ге вид., випр. і допов. – К. : Аграрна наука, 2008. – 232 с. – Бібліогр. : с. 208–220.

3. Відомий вчений і педагог у галузі зоотехнії – Павло Дмитрович Пшеничний [Текст] / І. І. Ібатуллін, В. Д. Столюк,

І. М. Березюк та ін.; за ред. І. І. Ібатулліна. – К. : НАУ, 2003. – 200 с.

4. Архівні матеріали – ВП НУБіП України, ф. Особова справа Пшеничного П.Д., арк.26–27.

5. Борісенко Е. Я. Зоотехнія : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vseslova.com.ua/word/Зоотехнія-38856u>. – Назва з екрану.

6. Вергунов В. Почему мы забыли Шиндлера? : [Електронний ресурс]. – Зеркало недели. Украина, 19 октября 2001. – Режим доступу : http://gazeta.zn.ua/SOCIETY/pochemu_my_zabyli_shindlera.html. – Назва з екрану.

7. Зеркалов Д. В. НТУУ «КПІ». Минуле і сьогодні : [Електронний ресурс] : Монографія / Д. В. Зеркалов. – Електр. текст. дані. – К. : Основа, 2012. – 735 с.

8. Кащенко Микола Феофанович : [Електронний ресурс] / Вікіпедія. – Режим доступу : http://uk.wikipedia.org/wiki/Кащенко_Микола_Феофанович. – Назва з екрану.

9. Кащенко Микола Феофанович : [Електронний ресурс] // Вісті АН(Академія наук) СРСР. Серія біологічна», 1951 № 4. – Режим доступу : http://vseslova.com.ua/word/Кащенко_Миколай_Феофанович-45769u. – Назва з екрану.

10. НУБіП Україна. Факультет ветеринарної медицини. Історія : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nubip.edu.ua/node/1165/1>. – Назва з екрану.

11. НУБіП Україна. Факультет технології виробництва і переробки продукції тваринництва. Історія : [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.nubip.edu.ua/node/1173/1>. – Назва з екрану.

12. НУБіП України. Кафедра годівлі тварин та технології кормів ім. проф. П.Д. Пшеничного. Науково-дослідна робота : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nubip.edu.ua/en/node/1115/7>. – Назва з екрану.

13. НУБіП України. Про універси-

тет. Факультет технології виробництва і переробки продукції тваринництва : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://profcom.kiev.ua/about/about_perer.htm. – Назва з екрану.

14. Положение о Киевском политехническом институте Императора Александра II : [Електронний ресурс]. – К. : Типографія «Работник», 1898 : Електр. текст. дані. – Київ : НТБ НТУУ «КПІ», 2010. – 17 с.

15. Тваринництво : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ua.textreferat.com/referat-3506-1.html>. – Назва з екрану.

16. Тваринництво. Класифікація кормів за походженням : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ua.textreferat.com/referat-3506-4.html>. – Назва з екрану.

17. Українська еліта. Кащенко Микола Феофанович : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ebk.net.ua/Book/synopsis/ukrainska_elita/part2/037. – Назва з екрану.

18. Живора С.М. Аграрна освіта в Наддніпрянській Україні (кінець XIX – 1950-ті рр.) / С.М. Живора, Н.В. Васильєва // Вісник аграрної історії. Збірник наукових праць / [Гол. ред. А.М. Журба]. – К. : СПД ФО Круц. В.М., 2012. – Вип. 3. – С. 106.

19. Колектив кафедри годівлі сільськогосподарських тварин і технології кормів П.Д. Пшеничного : До 100-річчя від дня народження Академіка Павла Дмитровича Пшеничного // Аграрна наука і освіта. – 2004. – Т. 5. – № 1-2. – С. 159.

Polyvach M.A. HISTORICAL ORIGINS AND ACTIVITY OF THE DEPARTMENT OF ANIMAL FEEDING AND FEED TECHNOLOGY NAMED AFTER P.D. PSHENYCHNYI OF THE NULES OF UKRAINE.
The article shows the process of forma-

tion and development of the modern department of animal feeding and feed technology named after P.D. Pshenychnyy of the NULES of Ukraine, which originates from the agricultural department of the KPI. The article also notes the impact of P.D. Pshenychnyy on the development of the Zootechnique School, his scientific achievements while being the Head of the department as a part of Ukrainian Agricultural Academy (the modern NULES of Ukraine); laboratory tests; attitude to the education of younger generation of scientists, general scientific achievements of the Academician.

In addition, the article analyzes and summarizes the development of the scientific department of animal feeding and feed technology named after P.D. Pshenychnyy of the NULES of Ukraine. It also gives the list of initiative topics, which are currently carried out at the department.

P.D. Pshenychnyy was a highly educated scientist, investigative experimenter, an example of true national scholar and an active public figure. He had close link with the production and farm workers. He was an example of a true national scientist and active public figure.

High scientific erudition, vigorous effort, great human qualities - warmth, kindness, honesty, compassion and intolerance for flaws - created for Pavlo Dmytrovych an unquestioned authority among Ukrainian and foreign scientists.

Keywords: P.D. Pshenychnyy, the NULES of Ukraine, feeding, animal science, department of animal feeding and feed technology.

Польшач М.А. ІСТОРИЧЕСЬКІЕ ІСТОКИ І ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ КАФЕДРЫ КОРМЛЕНИЯ ЖИВОТНЫХ І ТЕХНОЛОГИИ КОРМОВ ІМ. П.Д. ПШЕНИЧНОГО НУБІП УКРАЇНИ. В статтє показан процес становлення і розвитку сучасної кафедри кормлення животиных і технології кормов ім. П.Д. Пшеничного НУБіП України, котра берє своє начало із сільськогосподарського відділення КПІ. Також відмічено вплив П.Д. Пшеничного на розвиток зоотехнічної школи і показано єго научні досягнення во время керівництва кафедрою в складі Української сільськогосподарської академії (сучасний НУБіП України); лабораторні дослідження; відношення до виховання підлітального научного покоління; загальні научні досягнення академіка.

Крім того, проаналізовані і обобщені научне розвиток сучасної кафедри кормлення животиных і технології кормов ім. П.Д. Пшеничного НУБіП України. Приведен перелік ініціативних тем, котрі в нинішнє время виконуються на кафедрі.

Ключеві слова: П.Д. Пшеничний, НУБіП України, кормлення, зоотехнія, кафедра кормлення животиных і технології кормов.